

Metsäkouluun pyrkijöiden esiharjoittelu metsähallinnon hoitoalueissa.

Viljo O. Sierla. — J. J. Arvela.

Alemman metsäammattimieskunnan — metsäteknikoiden — koulutuksesta vastaa valtio. Metsäteknikoita, joita aikaisemmin kutsuttiin metsätyönjohtajiksi ja sitäkin aikaisemmin metsänvartijoiksi, valmistetaan meillä kuten tunnettua kaksivuotisissa valtion omistamissa ja ylläpitämissä metsähallituksen alaisissa metsäkouluissa.

Viimeksi 18. 10. 46 annetun metsäkoulujen johtosäännön sisältävän maatalousministeriön päätöksen (738/46) 1 §:ssä sanotaan, että metsäkouluissa annetaan tietopuolista ja käytännöllistä ammattiopetusta miehille, jotka koulutetaan metsätalouden työnjohto- ja suunnittelutehtäviin sekä metsätaloudelliseen neuvontatyöhön. Saman johtosäännön 19 §:ssä säädetään edelleen, että kouluun otettavan oppilaan tulee oppiajan alussa olla vähintään 18 ja enintään 30 vuotta täyttänyt. Hänen on omattava vähintään kansakoulun oppimäärä ja hänellä tulee olla virheetön ruumiinrakenne, näkö ja kuulo sekä hyvä yleinen terveys. Käytännön metsäammattimiestä, aluemetsänhoitajaa kiinnostanee kuitenkin eniten se, että metsäkouluun pyrkijän on myös hakemukseensa liitettävä todistukset siitä, että hän on suorittanut vähintään vuoden kestäneen ennakkoharjoittelun metsätalouden alalla.

Metsäkouluissa laadittujen selvittelyjen mukaan ovat oppilaat kouluun tullessaan toimineet harjoittelijoina erilaisissa metsäalan tehtävissä yleensä 2—4 vuotta. Kuitenkin on todettu, että harjoittelutodistuksissa esiintyy suurta epätarkkuutta ennenkaikkea harjoitteluajan, mutta myös harjoittelun laadun määrittelyssä. Myös on havaittu, että vaikka työtodistuksissa nimenomaan mainitaan kouluun pyrkijän olleen tietyissä metsäalan töissä ja tehtävissä, ei hän koulussa ole kuitenkaan voinut osoittaa omaavansa sitä taitoa vastaavien tehtävien suorittamiseen, mitä todistus edellyttäisi. Myöskin päinvastaisia tapauksia on ollut.

Edellä esitetystä johtuen, kun siis osa oppilaista ei ole ennen kouluun tuloaan riittävästi perehtynyt edes eräisiin yksinkertaisiin metsäalan töihin, on ne ollut pakko jatkuvasti sisällyttää metsäkoulujen käytännöllisten metsätöiden harjoitusohjelmaan. Näin on jäänyt vastaavasti vähemmän aikaa käytettäväksi muuhun vaativampaan harjoitteluun ja opetukseen. Tämä on epäkohta, joka metsäkoulumiesten mielestä on ehdottomasti saatava poistetuksi. Mahdollisuuksia siihen myös on olemassa, sillä heidän vakaumuksensa mukaan on sekä käytännön metsätalouden että metsäopetuksen edun mukaista, että metsäkouluun pyrkijää jo harjoitteluajana ohjataan saavuttamaan tavallisimmissa metsätöissä tyydyttävä työtaito. Tämän työtaidon saavuttamiseksi olisi harjoittelijan tehtävä *työntekijänä* metsätöitä ainakin yhden vuoden ajan. Tarkoituksen mukaisimmin tämä aika, ns. perusharjoittelukausi, olisi käytettävä seuraavasti:

metsänviljelytöihin	1 kk.
metsän leimaukseen	3 „
puutavaran tekoon	3 „
järeän puutavaran jakotöihin	1 „
puutavaran ajoon ja varastointiin	2 „
uittoon	1 „
ojankaivu- ja tietöihin	1 „

Perusharjoitteluohjelman avulla pyritään siihen, että kaikilla metsäkouluun hyväksytyillä määrättyissä tavallisimmissa metsäalan töissä olisi tietty minimiharjoittelu ja sen ansiosta saavutettua työaitoa. Sitä he tulevat tarvitsemaan, sille rakentuu oleelliselta osaltaan opetus metsäkouluissa. Perusharjoittelu kyetään toteuttamaan kuitenkin vain työnantajien suopealla myötävaikutuksella, ja sitä lienee oikeus odottaa. Onhan kysymys laajakantoisesta uudistuksesta, joka avaisi mahdollisuuksia metsäkoulujen opetustoiminnan edelleen kehittämiseksi nykyajan metsätalouden tarpeita silmällä pitäen. Valmistuvien metsäteknikoiden ammattitaidon kohottamiseksi kannattaa nähdä tämä vaiva.

Metsäkoulut eivät voi valvoa ja ohjata kouluun aikovien harjoittelua. Sen johdosta onkin metsähallituksen toimesta jo v. 1938 laadittu opasvihkonen „Ohjeita metsäkouluun aikoville”, missä on lyhyesti selostettu mm. ennakkoharjoittelua. Tämän opasvihkosen avulla, mistä nyt jälleen tullaan ottamaan uudistettu painos, toivotaan harjoittelua koskevien ohjeiden leviävän sekä harjoittelijoiden että työnantajien keskuuteen. Opasvihkosta jakavat metsäkoulut ja metsänhoitolautakunnat.

Metsäkouluun pyrkijöistä on varsin huomattava määrä suorittanut ainakin osan ennakkoharjoittelustaan metsähallinnon hoitoalueissa. Näissä hoitoalueissa onkin erittäin suuret mahdollisuudet tutustuttaa metsäkouluun aikovia nuoria miehiä mitä monipuolisimmin metsäalan eri töihin sekä työnjohtotehtäviin, mikäli hoitoaluemiehet haluavat sen tehdä ja suhtautuvat asiaan ymmärtämyksellä. Koska näistä harjoittelijoista on nykyisenä työvoimapulan aikana myös huomattavaa hyötyä erilaisten hoitoalueessa esiintyvien töiden suorittamisessa, on asiaan tämänkin vuoksi kiinnitettävä vakavaa huomiota.

Ennenkuin ryhdymme lähemmin tarkastelemaan, mitenkä metsäkouluun pyrkivien ennakkoharjoittelu olisi järjestettävä, jotta siitä olisi mahdollisimman suuri hyöty ennen kaikkea tulevalle metsäteknikolle itselleen sekä samalla myöskin harjoitteluhuotoalueelle, ja miten siitä tällä tavoin hyöty lankeaisi varsinaiselle metsäkouluopetuksellekin, lienee aluksi paikallaan tarkastella niitä syitä, mitkä nuoressa miehessä aiheuttavat halun pyrkiä metsäkouluun. Tällöin voimme löytää sellaisia tekijöitä kuin toiminta metsätyömiehenä useamman vuoden ajan, jolloin asianomaiselle on selvinnyt hänen oikea ammattinsa, tottumus elämiseen maaseudulla, yleinen luonnonharrastus, isän ammatin vaikutus jne. Tärkeimpänä vaikuttimena lienee kuitenkin pidettävä ihmisessä yleisesti havaittavaa pyrkimystä päästä eteenpäin elämässä. Tätä taustaa vasten katsottuna voidaankin metsäkouluun aikovista harjoittelijoista tavallisesti todeta, että he ovat työntekijöinä yleensä hyvää, vaikkakin tottumatonta ainesta ja että he suhtautuvat saamiinsa tehtäviin innostuneesti sekä ovat työssään ahkeria. Joskus voidaan harjoittelijasta kuitenkin havaita, että hän ei ole sovelias tulevaisuudessa hoitamaan metsäteknikon hyvinkin vaativia tehtäviä. Tässä yhteydessä on syyt erityisesti korostaa, ettei ole syytä pyrkiä auttamaan esim. luonteeltaan nahjusmaista ja saamatonta enempiä kuin säännöttömiin elintapoihinkaan taipuvaista nuorta miestä pääsemään metsäteknikoksi. Hänen esimiestensä eh-

dottamana velvollisuutena on tällöin huomauttaa asiasta ja sopivalla tavalla koettaa opastaa häntä muunlaisiin tehtäviin. On suuri vääräys pitää harjoittelijana vuosikausia sellaista henkilöä, josta selvästi voidaan havaita, ettei hän sovi suunnittelemaan alalle.

Kun tarkastelee nyt esillä olevaa kysymystä hoitoalueen metsänhoitajan kannalta, voidaan todeta, että harjoittelun suunnittelussa ja järjestämisessä löytyy monia mahdollisuuksia. Seuraavassa esitetään ensiksi joitakin yleisiä periaatteita.

Kuten edellä jo mainittiin, ovat harjoittelijat innostuneita työhönsä ja auliita ottamaan siitä oppia. On tärkeätä, että tämä innostus ja harrastus saadaan heissä jatkuvasti säilymään. Parhaiten tähän päästään siten, että harjoittelijalle osoitettavat työt pyritään saamaan vaihteleviksi ja näin tarkoitustaan vastaaviksi. Työkohteiden tulee olla sekä hyviä että myöskin huonoja. Samanlaisen työn teettäminen kuukaudesta toiseen on varmaankin edullista itse työtuloksiin nähden, mutta harjoittelijan mielenkiinnon se varmasti tyrehtyttää eikä se hänen oppimisensaakaan kannalta ole tarpeellista. Harjoittelijalle olisi varmaan myös eduksi, jos hänet mahdollisuuksien mukaan sijoitettaisiin työskentelemään parhaiksi tunnettujen metsätyömiesten kanssa. Näin hänelle selviävät työmenetelmät, „kikat” ynnä muut parhaiten. Työhön tekijäänsä neuvoo. Ohjeeksi siitä, minkälaisia töitä harjoittelijalle olisi osoitettava ja kuinka kauan niitä kutakin olisi tehtävä, on edellä jo esitetty perusharjoittelun jako eri työlaatuihin. Kaikkia näitä perusharjoittelun töitä, lukuunottamatta uittoa, voitaneen hoitoalueessa järjestää yleensä helposti ja lisäksi siten, että ne saadaan vaihteleviksi.

Aluemetsänhoitaja joutuu harvoin suoranaisesti valvomaan harjoittelijoiden töitä. Hänen tehtäväkseen jää lähinnä näiden töiden suunnittelu. Tällöin hänen tulee nähdä harjoittelijassa ennen kaikkea oppilas, jolle on koetettava järjestää mahdollisimman monipuoliset pohjatiedot metsässä suoritettavista töistä ja siellä tapahtuvasta toiminnasta. Harjoittelijaa on ohjattava „kädestä pitäen” ja hänelle asiat perustellen selvitettävä. Harjoittelijassa on aina pyrittävä näkemään eteenpäin ponnisteleva nuori ihminen, jolle kaikki ammattimiehen antama asiallinen ja kannustava opetus ja neuvonta on arvokasta. Kunnollisesti ja hyvin suoritettusta työstä ei pidä unohtaa lausua kiitosta ja tunnustusta. Ilman muuta lienee selvää, että harjoittelijalle maksetaan suoritettusta työstä myös oikeudenmukainen palkka.

Harjoittelun tarkoituksenmukaisuutta voi aluemetsänhoitaja tehokkaasti valvoa, jos hän aika ajoin tarkastaa harjoittelijan pitämän päiväkirjan. Päiväkirjan pitoa onkin harjoittelijalta joka tapauksessa ehdottomasti vaadittava. Siitä voidaan harjoittelutodistusta varten saada (mikäli päiväkirjaa on säännöllisesti tarkastettu) tarvittavat tiedot eri töihin käytetystä työajasta, ja lisäksi se voidaan metsäkouluun pyrkiessä vaatia nähtäväksi.

Jos harjoittelija osallistuessaan hoitoalueessa esiintyviin töihin osoittautuu vastuuntuntoiseksi ja ahkeraksi, voidaan hänelle perusharjoittelun jälkeen antaa myös aputyönjohtajalle kuuluvia tehtäviä. Hänestä ei loppujen lopuksi kuitenkaan ole tarkoitus kasvattaa ammattimetsätyömiestä vaan metsäammattimies, metsäteknikko. Tällä tavalla huolehditaan myös siitä, että hän saa tyydytystä eteenpäinpyrkimisen tarpeelleen. Toisaalta juuri tällainen järjestely on mitä tehokkainta kasvattajan johtamistaitoa vaativiin tehtäviin. Samalla voidaan tarkkailla harjoittelijan sopivuutta työnjohtoon ja siten myös metsäkouluun.

Kuten edellä jo mainittiin, ei aluemetsänhoitaja ehdi useinkaan yksityiskohtaisesti valvoa harjoittelijain töitä, vaan tämä tehtävä jää hoitoalueen avus-

taville metsänhoitajille ja metsäteknikoille. Tässä mielessä tulisi hänen ensin huolella valita ja sitten opastaa ja valmentaa ne alaisistaan, joiden johdolla harjoittelijat lähinnä tulevat työskentelemään. Aluemetsänhoitajan tulisi tehdä harjoittelun tärkeys selväksi harjoittelijain suoranaisille esimiehille, avustaville metsänhoitajille, metsäteknikoille ja vastaaville työnjohtajille ja korostaa erityisesti työnopetuksen tarpeellisuutta, jotta harjoittelija pääsisi selville erilaisista työmenetelmistä ja kulloinkin soveltuvista työvälineistä.

Valinta metsäkoulun sisäänpääsykokeita varten ja osittain myöskin oppilaaksi otto perustuu osaksi hakijoiden työtodistuksiin. Tämän vuoksi olisi niiden antamiseen kiinnitettävä erityistä huomiota. Nykyisin ne ovat kovin kirjavia ja monessa suhteessa puutteellisiakin. Uskallanpa väittää, että ne ovat usein jopa aivan vääriäkin. Asian tämän puolen korjaamista varten on suunniteltu oheinen todistuslomake, jota tulee olemaan saatavissa metsäkouluista ja metsänhoitolautakunnista. Siinä on merkitty arvosteltavaksi työssä saavutetun taidon ja työssä osoitetun ahkeruuden lisäksi myös sopivuus työnjohtotehtäviin. Viimeksi mainittu on erittäin tärkeä ominaisuus, jota on melko vaikea todeta parin päivän sisäänpääsykokeissa, ja joka kuitenkin on mitä tärkein tulevalle metsäteknikolle. Jos harjoittelijalle on ajoissa huomautettu hänen virheistään eikä hän siitä huolimatta ole saanut toiminnassaan korjausta aikaan, ei tällaisia virheitä arvostelussa saa katsella „läpi sormien”. Harjoittelutodistusten antamisessa olisi metsähallinnon hoitoalueissa päästävä siihen, että sekä aluemetsänhoitaja että harjoittelua valvonut avustava metsänhoitaja tai metsäteknikko molemmat allekirjoittaisivat ne.

Niinkuin edellä on esitetty, on metsähallinnon hoitoalueissa erittäin suuret mahdollisuudet antaa metsäkouluun aikoville nuorille miehille oivallinen ennakkoharjoittelu, samalla kun siitä on suoranaista hyötyä myös hoitoalueiden töiden suorituksessa. Voimme todeta myös, että on tärkeätä antaa harjoittelusta totuudenmukaiset ja määrättyjä asiatietoja sisältävät todistukset, joihin luottaen voitaisiin harjoittelun antamalle pohjalle rakentaa mahdollisimman tehokas ja tarkoituksenmukainen opetustoiminta. Siten pääsisimme tavoittelemisen arvoiseen päämäärään, tulevien metsäteknikkopolvien ammattitaidon jatkuvaan kohoamiseen.

Harjoittelutodistus

metsäkoulua varten.

..... synt. 19...., on ollut
:n palveluksessa ajan 19....—..... 19.... ja on hän tänä
 aikana osallistunut seuraaviin töihin:

Työn laatu	Työpäivien luku	
	työntekijänä	työnjohtotehtävissä
A. Metsänhoitotyöt:		
1. Metsänviljelytyöt		
2. Leimaus		
3. Ojankaivutyöt		
4. Muut metsänhoitotyöt		
B. Metsänkättöä koskevat työt:		
1. Puutavaran teko		
2. Järeän puutavaran jakotyöt		
3. Puutavaran ajo ja varastointi (metsä— kaukokuljetusvarastot)		
4. Uitto		
5. Tietyöt		
6. Muut metsänkättöä koskevat työt		
C. Metsänarvioimistyöt:		
D. Muut työt:		
.....		
.....		
.....		
Harjoittelupäiviä yht.		

Työssä saavutettu taito:

Työssä osoitettu ahkeruus:

Soveltuvuus työnjohtotehtäviin:

..... ssa p:nä kuuta 19....

.....

.....

Arvo, virka-asema
(Harjoittelun valvojan esimies)

Arvo, virka-asema
(Harjoittelun valvoja)

Arvosanoina käytetään:

välttävä
 tyydyttävä
 hyvä
 kiitettävä

Työnantajien ja harjoittelijoiden huomioitavaksi.

Käytännöllisen metsätalouden ja metsäopetuksen edun mukaista on, että metsäkouluun pyrkijää on harjoitteluaikaanaan ohjattu saavuttamaan tavallisimmissa metsätöissä tyydyttävä työtaito. Tämän työtaidon saavuttamiseksi on harjoittelijan tehtävä *työntekijänä* metsätöitä 1 vuoden ajan ja tarkoituksen mukaisesti jaettaisiin tämä aika, perusharjoittelu seuraavasti:

metsänviljelytöitä	1 kk.
leimausta	3 „
puutavaran tekoa	3 „
järeän puutavaran jakotöitä	1 „
puutavaran ajoa ja varastointia (metsä—kaukokuljetusvarastot)	2 „
uittoa	1 „
ojankaivu- ja tietöitä	1 „

Yhteensä 12 kk.

Kun oppilaita metsäkouluun valittaessa pyritään oikeudenmukaiseen ratkaisuun, on toivottavaa, että todistuksen antaja asian tärkeyden ymmärtäen pyrkii todistuksellaan auttamaan metsäkoulujen opettajakuntia valinnan onnistumisessa.

Edelläolevan lisäksi viitataan vihkosen „Ohjeita metsäkouluun aikoville” ennakkoharjoittelua koskevaan kohtaan. Vihkosia ja todistuskaavakkeita on saatavissa metsäkouluilta ja metsänhoitolautakunnilta. Harjoittelutodistuksen voi laatia myös muulle paperille tämän kaavakkeen mukaisena.

Harjoittelutodistukseen merkittäviksi työpäiviksi ei lasketa pyhä-, juhla- tai lomapäiviä. Kuukausi = 25 työpäivää.

Lisäselvityksiä: